



The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJE

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 29. rujna 2021.

[Multimedia]

Poslanica Galaćanima – 9. Život u vjeri

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Na našem putu na kojem se trudimo bolje razumjeti učenje svetoga Pavla susrećemo se danas s teškom, ali važnom temom, a to je tema opravdanja. Što je opravdanje? Mi, kao grešnici, postali smo pravedni. Tko nas je opravdao? Taj proces promjene je opravdanje. Mi smo pred Bogom opravdani. Imamo, istina, naših osobnih grijeha, ali u osnovi smo opravdani. To je opravdanje. O toj se temi mnogo raspravljalo kako bi se pronašlo najdosljednije tumačenje Apostolove misli i, kako to često biva, bilo je čak i oprečnih stavova i mišljenja. U *Poslanici Galaćanima*, kao i u *Poslanici Rimljanima*, Pavao insistira na tome da opravdanje dolazi od vjere u Krista. “Ali ja sam pravedan zato što vršim sve zapovijedi!” Dà, ali ne dolazi ti otud opravdanje, ono tome prethodi: netko te opravdao, netko te učinio pravednim pred Bogom. “Dà, ali ja sam grešnik!” Dà opravdan si, ali si grešnik, u biti si opravdan. Tko te učinio pravednim? Isus Krist. To je opravdanje.

Što se krije iza riječi “opravdanje”, toliko presudne za vjeru? Nije lako doći do iscrpne definicije, ali u misli svetog Pavla, promatranoj u cjelini, možemo jednostavno reći da je opravdanje plod “milosrđa Boga koji pruža oprostjenje” (*Katekizam Katoličke Crkve*, 1990). To je naš Bog, tako silno dobar, milosrdan, strpljiv, pun milosrđa, koji neprestano daje oprostjenje, neprestano. On oprašta, a opravdanje je Bog koji, u Kristu, oprašta od početka svakom pojedincu. Bog je, naime, Isusovom smrću – i to moramo istaknuti: Isusovom smrću – uništio grijeh i pružio nam jednom za svagda oprostjenje i spasenje. Tako opravdane grješnike Bog prima i pomiruje sa sobom. To je

kao neki povratak izvornom odnosu između Stvoritelja i stvorenja, prije nego što se upleo neposluh grijeha. Opravdanje koje Bog izvodi omogućuje nam, dakle, da povratimo nevinost izgublenu grijehom. Kako dolazi do opravdanja? Odgovoriti na to pitanje znači otkriti još jednu novost učenja svetoga Pavla, a to je da se opravdanje događa po milosti. Isključivo po milosti: opravdani smo po čistoj milosti. “Pa zar ne mogu, kao što čine neki, otići do suca i platiti da mi udijeli pravdu?” Ne, tu nema plaćanja, Krist je platio cijenu za sve nas. I od Krista koji je umro za nas dolazi ona milost koju Otac daje svima: opravdanje biva po milosti.

Apostol uvijek ima pred očima iskustvo koje je promijenilo njegov život: susret s uskrslim Isusom na putu u Damask. Pavao je bio ponosan, pobožan i revan čovjek, uvjeren da se pravednost sastoji u savjesnu ispunjavanju zapovijedi. Sad ga je, međutim, osvojio Krist i vjera u njega duboko ga je preobrazila i omogućila mu da otkrije dosad skrivenu istinu: nismo mi ti koji se opravdavamo našim naporima, to ne, nismo mi ti, nego nas Krist opravdava svojom milošću. Tako je Pavao, da bi došao do punog spoznanja Isusova otajstva, spreman odreći se svega čime je prije bio bogat (usp. *Fil 3, 7*), zato što je otkrio da ga je spasila samo Božja milost. Opravdani smo, spašeni smo po čistoj milosti, a ne po našim zaslugama. I to nam ulijeva veliko pouzdanje. Grešnici smo, to da, ali idemo stazom života tom Božjom milošću koji nas opravdava svaki put kad molimo za oprostjenje. Ali ne opravdava u tome času: već smo opravdani, ali nam još jednom dolazi oprostiti.

Vjera za Apostola ima sveobuhvatnu vrijednost. Dotiče svaki trenutak i svaki vid vjerničkog života: od krštenja pa do odlaska s ovoga svijeta, sve je prožeto vjerom u smrt i uskrsnuće Isusa koji daruje spasenje. Opravdanje vjerom naglašava prvenstvo milosti koju Bog pruža onima koji vjeruju u njegova Sina, bez ikakve razlike.

Ne smijemo, međutim, zaključiti da Mojsijev zakon za Pavla više ne vrijedi; on, štoviše, ostaje neopozivi Božji dar, Zakon je – piše Apostol – »svet« (*Rim 7, 12*). I za naš duhovni život bitno je držati se zapovijedi, ali ni u tome ne možemo računati na svoje snage: temeljna je milost Božja koju primamo u Kristu, koji je za nas platio cijenu. Od njega primamo onu besplatnu ljubav koja nam pak omogućava da ljubimo na konkretan način.

U vezi s tim dobro je sjetiti se također učenja apostola Jakova, koji piše: »Čovjek se opravdava djelima, a ne samom vjerom. [...] Jer kao što je tijelo bez duha mrtvo, tako je i vjera bez djela mrtva« (*Jak 2, 24.26*). Opravdanje, ako se nije osulo cvijećem naših djela, bit će tamo, pod zemljom, kao mrtvo. Ono je tu, ali ga mi svojim djelovanjem moramo sprovesti. Tako Jakovljeve riječi upotpunjuju Pavlovo učenje. Za obojicu, dakle, odgovor vjere zahtijeva da budemo djelatni u ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Zašto “djelatni u toj ljubavi”? Zato što nas je ta ljubav sve spasila, opravdala nas je besplatno!

Opravdanje nas, dakle, uključuje u dugu povijest spasenja koja pokazuje Božju pravednost: suočen s našim stalnim padovima i našim nedostacima, On se nije predao, već nas je htio učiniti

pravednima i to je učinio po milosti, darom Isusa Krista, njegove smrti i uskrsnuća. Nekoliko sam puta rekao na koji način Bog djeluje, koji je Božji način djelovanja, i rekao sam tri riječi: blizina, suosjećanje i nježnost. Uvijek nam je bliz, samilostan i nježan. A opravdanje je upravo najveća Božja blizina nama, muškarcima i ženama, najveće Božje suosjećanje prema nama, muškarcima i ženama, Očeva najveća nježnost. Opravdanje je taj dar Krista, Kristove smrti i uskrsnuća koje nas čini slobodnima. "Ali, oče, ja sam grešnik, ukrao sam...". Dà, ali si u biti pravednik. Pusti da Krist ostvari to opravdanje. Mi, u biti, nismo *osuđeni*, ne: mi smo *pravedni*. Dopustite mi da upotrijebim tu riječ: mi smo, u biti, *sveti*. Ali zatim, našim djelima postajemo grešnici. No, u biti, mi smo sveti: pustimo da dođe Kristova milost i ona pravednost, ono opravdanje koje nam daje snagu ići naprijed. Tako nam svjetlo vjere omogućuje prepoznati koliko je beskrajno Božje milosrđe, milost koja djeluje za naše dobro. Ali isto nam svjetlo također omogućuje uvidjeti odgovornost koja nam je povjerena u smislu suradnje s Bogom u njegovu djelu spasenja. Snazi milosti treba da se združi s našim djelima milosrđa, koja smo pozvani u životu činiti kako bismo svjedočili koliko je velika Božja ljubav. Idimo naprijed s tim povjerenjem: svi smo opravdani, svi smo pravedni u Kristu. Moramo tu pravednost sprovesti svojim djelima.

APEL

S tugom sam primio vijest o oružanim napadima na sela Madamai i Abun, na sjeveru Nigerije koji su se dogodili prošle nedjelje. Molim za poginule, ranjene kao i za čitav nigerijski narod. Nadam se da će se u toj zemlji svim građanima uvijek jamčiti sigurnost.